

LA CEE I LES RELACIONS EXTERIORS

La Comunitat Europea és un element cabdal a nivell internacional. És el primer agent comercial del món. Abasta 320 milions d'habitants. Manté relacions diplomàtiques amb 130 països, és admès com a observador a diversos fóruns internacionals i assisteix a les conferències al més alt nivell dels set grans. La importància de la CEE va cada cop més enllà del marc comercial per tal com alça la veu respecte als esdeveniments polítics internacionals.

Bases jurídiques de les relacions amb tercers

No obstant això, hi ha determinats límits quant a l'actuació de la Comunitat a l'àmbit internacional. Un cop observat el Tractat de Roma, ens adonem que existeixen unes competències concretes d'acord amb les quals la CEE només està habilitada per tractar amb tercers Estats en dos camps específics: política comercial i associació.

Atenint-se a aquestes competències, la CEE ha participat en el si del GATT a les negociacions per intentar una reducció dels drets de duana (ronda Dillon, 1960-62; ronda Kennedy, 1964-67). Amb l'acabament del període transitori, 1 de gener de 1967, l'article 113/CEE atorga competències a la Comunitat permetent-li tractar del conjunt de la política comercial amb tercers països (drets de duanes, restriccions quantitatives, crèdits a l'exportació, etc.)

Quant a l'associació, la Comunitat pot establir acords que regixin totes les matèries, no només el terreny comercial. L'article en què s'han recolzat tots els acords d'associació és el 238/CEE. Aquests poden dividir-se en tres grans categories: acords amb països europeus a l'objecte de preparar llur adhesió (Grècia, 9-7-1961; Turquia, 12-9-1963); acords amb països no europeus amb els qui s'estableix una cooperació econòmica per al seu desenvolupament (Conven-

ció de Yaoundé, amb els països de l'EAMA¹); i acords de cooperació privilegiada (Mediterrani Nord, Magreb i Machrek).

L'opinió dominant que volia que la CEE no tingués d'altres competències externes a part de les atribuïdes expressament ha estat descartada per una construcció jurisprudencial que ha dut a terme una renovació del caire internacional de la Comunitat. Després de les sentències AETR (31-3-1971) i Kramer (14-7-1976), el tribunal de Justícia ha deixat de banda la idea que la Comunitat només té competències expressives; afirma que també n'hi ha d'implícites. D'acord amb aquestes, la CEE pot prendre acords internacionals en la mesura en què siguin necessàries per al compliment de les competències existents a nivell intern.

Grups de relació

En aquells camps en què, tant els tractats com la jurisprudència han atribuït competències a la comunitat, aquesta substitueix els Estats membres en l'àmbit internacional. El sector on prioritàriament actua la CEE és el de política comercial comuna, cosa que afavoreix una relació econòmica amb molts dels països dels cinc continents.

La Comunitat manté estretes relacions comercials amb el grup de països desenvolupats encara que no totes tenen la mateixa fluïdesa. La CE té amb l'Associació Europea de Llibre Canvi una activitat comercial privilegiada des que l'any 1973 es creà una zona de lliure comerç. Per a la CE, l'EFTA és la principal destinatària de les exportacions comunitàries. La vinculació econòmica d'ambdós grups de països és tan gran que els ha menat a crear un gran espai econòmic europeu que abasti la política econòmica, monetària, industrial, pesquera, de medi ambient i de transports.

La relació amb els EEUU i el Japó, sol caracteritzar-se per la tensió i a voltes per la guerra comercial. La causa per la qual les relacions no sempre són fàcils és doble: el proteccionisme del mercat nord-americà i l'agressiva política japonesa d'exportacions.

La CE manté amb els països en procés de desenvolupament unes relacions més o menys intenses d'acord a la seva vinculació històrica o al seu interès geoestratègic.

Des de l'inici de les converses, l'objectiu de les quals era elaborar el tractat de Roma, la relació amb les colònies fou un important tema de debat. Aquestes es trobaven fora de l'àmbit geogràfic de la unió —Europa—; mantenien, però, forts intercanvis econòmics amb llurs metròpolis. Les colònies eren fonamentals per al proveïment de primeres matèries a Europa, pobre en recursos. Per això, en constituir-se la CEE es pensà en la necessitat de mantenir-hi vincles força estrets.

L'àrea que més s'ha beneficiat, d'entre les tres grans zones geogràfiques on hi ha colònies d'algun país membre (el Sud-est asiàtic, l'Àfrica i el Mediterrani Sud), d'unies relacions més estables i ben dotades econòmicament ha estat l'Àfrica Sud-sahariana. Des dels acords de Yaoundé fins l'actual Lomé III (Lomé IV s'està negociant), el nombre de països que es beneficien de les reduccions dels drets de les duanes i de les ajudes tècniques i financeres per al desenvolupament, ha augmentat. Dels 19 països inicials s'ha passat a 63 i si abans només s'ocupaven de l'Àfrica, ara s'ha ampliat a nacions del Carib i del Pacífic.

Els lligams entre els països mediterranis són antics. La forta vinculació, però, entre la CE i el Mediterrani no respon únicament a factos històrics. L'estabilitat política de l'àrea i l'absència de conflictes és fonamental perquè la construcció europea sigui una meta possible d'aconseguir. L'estabilitat po-

lítica, però, està estretament relacionada amb la situació econòmica. Aquí és on intervé la CE afavorint els intercanvis comercials i aportant ajudes, tant als països del Magreb (el Marroc, Algèria, Tunísia) com als del Machrek (Síria, Jordània, el Líban, Egipte). Els avantatges comercials de què gaudeixen aquests països no tenen res a veure amb aquells que provenen del fet de pertànyer a la comunitat àrab —diàleg euroàrab— o a l'OPEP.

L'última ampliació comunitària va enriquir les relacions CE-Magreb, ja que determinats productes ibèrics —cítrics i tèxtils— competien amb els del Magreb. La qüestió s'ha resolt mitjançant un augment de l'aportació financera de la CE al desenvolupament del Magreb. ■

J.M. Celorio Prieto

CE-ORIENT MITJÀ

L'Europa comunitària s'ha entossudat a dur a terme una difícil tasca: apropar les parts en discòrdia per tal de possibilitar la celebració d'una Conferència de Pau sobre l'Orient Mitjà.

Espanya, país que durant aquest semestre presideix la Comunitat, ha agilitat l'activitat comunitària a l'objecte d'aconseguir-ne la celebració. El ministre espanyol d'Assumptes Exteriors, Francisco Fernández Ordóñez, acompanyat a vegades per d'altres de la troika —Roland Dumas per França i Kardos Papulias per Grècia—, han sondejat les postures dels àrabs i dels israelians.

De l'optimisme inicial s'ha passat a la prudència i fins i tot al desencís. Israel i Síria han fet tot el possible per destruir les esperances comunitàries. Israel continua negant-se a la celebració de la Conferència de Pau i redueix notablement el paper de mitjancer de la CE. Per la seva part, Síria està d'acord amb la celebració de l'esmentada conferència, sota els auspicis de l'ONU i àdhuc la participació de l'OLP i Egipte; es mostra, però, escèptica quant a la resposta positiva del govern israelià, qui exigeix que abans de la celebració es retiri dels territoris ocupats —inclosos els Alts del Colan. La intervenció de Moscou en l'àmbit de negociació, a través del seu ministre d'Assumptes Exteriors— Edrard Sevardnadze— qui s'ha entrevistat amb Moshe Arens, ministre d'exteriors israelià, i amb Yasir Arafat, ha relegat a un discretíssim segon pla l'intent d'intervenció de la Comunitat Europea en l'àrea. ■

NOTA

(1) Estats Africans Malgache Associats.